

MEI 1966  
15e JAARGANG

*Redactie:*

D. Roethof-Ensing  
Spinozalaan 283  
Voorburg (Z.H.)  
Telef. (070) 86 54 66



*Administratie:*

Oudegracht 152  
Postbus 114  
Utrecht



Versijnt  
Maandelijks

Abonnementsprijs  
f 3.— per jaar

# HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

I N H O U D S O P G A V E

HUMANISTISCHE VERBOND

|                            |      |
|----------------------------|------|
|                            | blz. |
| Documentatie kader         | 69   |
| Bulletin voor jongeren     | 69   |
| Humanistische vorming      | 69   |
| Internationale werkgroepen | 69   |
| Buitenwerk                 | 69   |
| Personeelscommissie        | 69   |
| Nieuwe uitgave             | 70   |

.  
..

RADIOLEZINGEN

|                                             |    |
|---------------------------------------------|----|
| radiolezingen in de maand juni voor de VARA | 70 |
|---------------------------------------------|----|

.  
..

HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN

|                       |    |
|-----------------------|----|
| Jaarverslag           | 71 |
| Bittere noot          | 71 |
| Landelijke activiteit | 71 |
| conclusie             | 71 |

.  
..

VAN ALLE KANTEN

|                                                                            |       |
|----------------------------------------------------------------------------|-------|
| Bij de dood van Mgr. Bekkers (De Stem)                                     | 72    |
| I. Het gesprek met Rome voortgezet (Leeuwarder Courant)                    | 72/73 |
| II. Het mens-zijn zelf (De Tijd-Maasbode)                                  | 73    |
| III. Mens en Wereld (De Volkskrant)                                        | 73/74 |
| IV. Zorg om de mens (Algemeen Handelsblad)                                 | 74/75 |
| Weinig geestdrift (De Haagse Post)                                         | 75    |
| Humanist van de oude stempel (De Groene Amsterdammer)                      | 75/76 |
| Humanisten in leger overbezet (Het Friesch Dagblad)                        | 76    |
| Uit het handboekje voor de Gereformeerde Garnizoenskerken (Vrij Nederland) | 76/77 |
| Erasmus nummer één (Algemeen Handelsblad)                                  | 77    |
| Elburgs humanist kreeg geen hulp in de huishouding (Veluws Dagblad)        | 77/78 |
| Geen tegenstanders, maar bondgenoten (De Volkskrant)                       | 78/79 |

.  
..

## HUMANISTISCH VERBOND

### Documentatie kader

De uitgave is in voorbereiding van twee "cahiers", waarin artikelen uit het functionarissenblad "KADER" zullen worden verzameld. Het dagelijks bestuur is van mening, dat sommige van de verschenen artikelen uit de jaren 1958 - 1964 nog kunnen bijdragen voor de informatie van nieuwe medewerkers. De eerste bundel zal in hoofdzaak zaken van organisatorische aard behandelen, de tweede gaat over aspecten van de geestelijke verzorging.

### Bulletin voor jongeren

Tijdens de conferentie over het jeugd- en jongerenwerk, gehouden op 7 mei in Utrecht onder leiding van de werkgroep hiervoor is o.m. gebleken, dat er behoefte bestaat aan informatie over elkaars activiteiten. In principe is besloten hierin te voorzien door het uitgeven op ongeregelde tijden van een gestencild blad, waarvan de redactie uit jongeren zal bestaan.

### Humanistische vorming

Door de Algemene Commissie voor Geestelijke Vorming is een handleiding opgesteld voor het vormingsonderwijs op middelbare scholen (bovenbouw VHMO). Deze handleiding is bestemd voor vormingsleiders aan deze instellingen van onderwijs.

De Commissie houdt zich thans bezig met een dergelijke handleiding voor de zgn. brugklassen.

In discussie is tevens een opzet voor een schriftelijke cursus voor zelfstudie ten behoeve van hen, die het vormingsonderwijs zouden willen geven, maar niet in staat zijn de opleiding aan het Humanistisch Opleidings Instituut te volgen.

### Internationale werkgroepen.

Vier werkgroepen van specialisten uit de verschillende organisaties zullen tijdens het Parijse congres bijeen komen. Zij houden zich respectievelijk bezig met verbreiding en invloed van het humanisme; geestelijke vorming; geestelijke verzorging en jeugd. Van de kant van het Nederlandse Humanistische Verbond zijn hiervoor enkele vertegenwoordigers aangewezen.

### Buitenwerk

Teneinde te komen tot een deskundige leiding van de te organiseren kampen voor kinderen en jongeren heeft de Buitenwerkcommissie een trainingsweekend voor kampleiders georganiseerd, dat goed slaagde.

### Personeelscommissie

Het personeel in vaste dienst heeft op verzoek van het dagelijks bestuur van het H.V. uit zijn midden een personeelscommissie gekozen ten behoeve van het overleg met het bestuur over de belangen van de werknemers van het Verbond. Deze commissie bestaat voor de eerste maal uit: J.de Leede, voorzitter; Mevrouw A.van Swol-Wener, secr. J.C.van der Hulle en F.C.van Soesbergen. De commissie werd op 6 mei geïnstalleerd.

Nieuwe uitgave

Het ter gelegenheid van het twintigjarig bestaan van het Verbond geschreven gedenkschrift, dat een vervolg is van dat, hetwelk 10 jaar geleden werd uitgegeven, is van de pers gekomen en thans in circulatie gebracht. Het bevat een schat van materiaal over gebeurtenissen en groei gedurende de periode 1956-1965.

RADIOLEZINGEN

Radiolezingen in de maand juni voor de VARA.

|                         |                             |                                                 |
|-------------------------|-----------------------------|-------------------------------------------------|
| zondag 12 juni 9.45 uur | A.J. Wichers                | Er is veel veranderd sedert Luther              |
| zondag 19 juni 9.45 uur | P.C.J. Reijne               | Hoe benadert de moderne kunst de werkelijkheid? |
| zondag 26 juni 9.45 uur | Mevr. W.G. Rudelsheim-Hamer | nog niet bekend.                                |

## HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN

### Jaarverslag

Deze stichting zond ons het jaarverslag over 1965 toe en wij lazen daarin dat het aantal contribuanten aanzienlijk toegenomen is:

|                   |        |               |
|-------------------|--------|---------------|
| 31 december 1960: | 1.292  |               |
| 31 december 1961: | 1.506, | toename 21,2% |
| 31 december 1962: | 1.822, | toename 16,3% |
| 31 december 1963: | 2.350, | toename 28,9% |
| 31 december 1964: | 3.314, | toename 41,3% |
| 31 december 1965: | 4.992, | toename 50,6% |

Voor 1966 kan een verdere belangrijke groei worden verwacht.

### Bittere noot:

Wel ziet het bestuur zich blijkbaar genoodzaakt er een wat bittere noot aan toe te voegen:  
Het ware te wensen, dat alle contribuanten hun contributie eigener beweging aan het begin van het kalenderjaar voldeden. Dit zou veel onnodige correspondentie besparen. Het contributiejaar is gelijk aan het kalenderjaar.

### Landelijke activiteit

Wat de landelijke activiteit betreft:

Aan het einde van het verslagjaar waren 19 stichtingen aangesloten bij de H.S.H.B.; in 7 plaatsen wordt de oprichting van een plaatselijke stichting verwacht. In twee plaatsen is men met de bouw begonnen.

Voor 13 projecten is een architect bezig met het ontwerp.

### Conclusie

Het bestuur komt tot deze conclusie:

In de afgelopen jaren zijn de grondslagen gelegd voor een organisatie, die werkelijk de enorme achterstand op het gebied van de huisvesting van buitenkerkelijke bejaarden helpt inlopen. Tot dusverre moest het alleen maar bij plannen blijven, maar begin 1965 werd met de bouw van het Thurledenhuis in Schiedam begonnen. Aan het einde van 1965 werd met de bouw van het Coornherthuis te 's-Gravenhage begonnen. Verwacht wordt dat in de loop van 1966 met de bouw van nog een aantal tehuizen begonnen zal kunnen worden.

## VAN ALLE KANTEN

### Bij de dood van Mgr. Bekkers

Het Dagblad De Stem uit Breda van 10 mei heeft een aantal reacties uit brede kring bijeengezet, zoals deze waren binnengekomen naar aanleiding van de dood van Mgr. Bekkers. Ook de mening van Prof. J.P. van Praag was daartij:

"Ik vind het bijzonder tragisch, dat juist deze man, die zoveel ideeën had over de samenwerking in de Nederlandse samenleving en die hiervoor nog zoveel wilde doen, midden in dit belangrijke werk overleden is", aldus dr. J.P. van Praag, voorzitter van het humanistisch verbond.

Dr. J.P. van Praag toonde zich gisteren bewogen over het overlijden van mgr. Bekkers, "deze bijzondere man, die ik enige keren heb mogen ontmoeten en die zo gesproken heeft tot de fantasie van iedere Nederlander door zijn eenvoud en zijn ruime blik op de Nederlandse samenleving. Ik beschouw hem als een heel belangrijke figuur, die ons land gekend heeft. Ik ben er bovendien zeer dankbaar voor, dat zijn ideeën voor een deel al werkelijkheid geworden zijn."

Ook plaatste men enkele behartenswaardige korte uitspraken van de Bisschop, zoals deze:

#### "Huwelijksliefde (1)

Wij begrijpen best dat er situaties zijn, waarin men zich niet in staat acht om met alle christelijke en menselijke waarden tegelijk rekening te houden.

#### Huwelijksliefde (2)

Natuurlijk zijn er algemene normen, zoals de zeeman zijn sterren heeft. Man en vrouw staan op de brug, kijken naar de sterren, maar ook naar de ijsberg recht vooruit, naar het stormfront links, de kalmte rechts, enzovoort. Uit heel deze totaliteit kan de gewetensvolle beslissing komen, misschien een afwijkende koers te gaan varen."

### I. Het gesprek met Rome voortgezet

De Leeuwarder Courant van 18 april is één van de vele bladen, die nieuws brachten over het voortgezet overleg tussen vertegenwoordigers van het Pauselijk secretariaat voor de niet-gelovigen en bestuursleden van de IHEU.

"Bestuursleden van de internationale humanistische beweging en deskundigen van het pauselijk secretariaat voor niet-gelovigen hebben zondagmiddag, na een weekeindconferentie in Amersfoort, verklaard, dat er naast geschilpunten ook "betekenis-volle punten van overeenstemming" tussen hun groepen bestaan en dat men het overleg spoedig hoopt voort te zetten om "wegen en gebieden van samenwerking aan te wijzen".

De conferentie, de tweede van een serie, die vorig jaar december op initiatief van het Vaticaanse secretariaat werd begonnen, is gehouden in het rooms-katholieke vormingscentrum "De Horstink" te Amersfoort. Na de discussies van dit weekeinde is een gezamenlijk communiqué uitgegeven, waarin wordt verklaard, dat de besprekingen

zich rond twee hoofdthema's bewegen: "Mens en Wereld" en "Communicatie in een pluralistische samenleving". "Hoewel fundamentele verschillen blijven bestaan", aldus het communiqué, is in de loop van de discussies gebleken, dat vooral ten gevolge van het Tweede Vaticaans Concilie verschillen/groepen aan betekenis verliezen". "Men constateerde een aanzienlijke mate van overeenstemming ten aanzien van de autonomie en verantwoordelijkheid van de mens in deze wereld, welke gebaseerd is op de verbondenheid van de mensen en op de taak van de mens om de menselijke waarde te ontwikkelen. Verdere studie is nodig om de betekenisvolle punten van overeenstemming en verschil te formuleren en de wegen en gebieden van samenwerking aan te wijzen. Met het oog hierop spraken beide groepen de hoop uit, dat een volgende conferentie in de naaste toekomst zal plaatsvinden", aldus het communiqué." /van de traditionele verschillende

## II. Het mens-zijn zelf

De Tijd-Maasbode van 19 april schreef het volgende hoofdartikel over deze zaak:

"Het voortgezette overleg tussen bestuursleden van de internationale humanistische beweging en vertegenwoordigers van het pauselijke secretariaat voor de niet-gelovigen blijkt zinrijk te zijn geweest. Als men na afloop van een conferentie als zojuist in Amersfoort is gehouden kan zeggen, dat verregaande overeenstemming is geconstateerd over de autonomie en verantwoordelijkheid van de mens in de wereld, dan is dat een veelzeggende uitspraak. Een uitspraak die wordt verrijkt door de toevoeging, dat men de onderlinge verantwoordelijkheid gebaseerd acht op de taak van de mens om de menselijke waarden verder te ontwikkelen. Voor de bekoring van verdoezelende verbroedering, die weinig met genegenheid maar alles met halfzachtheid te maken heeft, is men niet bezweken, want men wil in de toekomst behalve de punten van overeenstemming ook de verschilpunten nader vastleggen. Men is zelfs niet bezweken voor de verleiding het bij studie en verklaringen te laten, want het zoeken naar wegen en punten van samenwerking is als volgend doel aangewezen. Tot voor kort werd de officiële katholieke dialoog voornamelijk met de christelijke kerken gevoerd. Het is reëel en "katholiek" ook buiten de tuin van de oecumene te treden voor gesprek en samenwerking met de niet-christelijke en de niet-gelovige wereld. Met het mens-zijn zelf is al een wezenlijk punt van gemeenschappelijkheid gegeven."

## III. Mens en Wereld

Dat zette De Volkskrant van 21 april als kop boven een uitvoerig artikel over het gesprek tussen katholieken en humanisten. Men schreef o.m.:

"Men drong snel tot diepere lagen door en stelde meer wezenlijke vraagstukken aan de orde: wat is de mens? Wat is medemenselijkheid? Hoe worden liefde, broederschap wezenlijk gefundeerd? Is er

een specifiek christelijk náást een specifiek humanistisch mensbeeld? Het kan eigenlijk geen verwondering wekken dat ook op deze laatste vraag moeilijk een sluitend antwoord kon worden gegeven. Het mensbeeld zelf verschilt niet zoveel en kán in een wereld als die van vandaag gelukkig ook niet zoveel meer verschillen. Het onderscheid openbaart zich pas - en dan uiteraard juist in zijn volle omvang - wanneer het gaat over de grondslagen van dit mensbeeld, of liever: over de ene persoonlijke grond die de openbaring in de persoon van Christus vormt. Niet eens het geloof in God is beslissend, want in die zin zijn er zeker genoeg gelovige humanisten, hoe zij hun geloof dan ook pogen te omschrijven.

Maar het is zoals een der katholieke deelnemers in Amersfoort zei: "Ik geloof niet in God, de God van de filosofen, maar ik geloof in Jesus Christus, want zó is God de menselijke geschiedenis binnengetreden en zó heeft ons mensbeeld gestalte gekregen." Wat de christen kent aan liefde, broederschap, medemenselijkheid kent hij door het levende beeld dat Christus hem daarvan voorleefde. Het humanisme stelt daar een min of meer immanente menselijkheid tegenover, een menselijke band die een wijze van samen voortleven binnen de tijd inhoudt, een vorm van onvervreembare solidariteit die men misschien zou kunnen vergelijken met de biologische onsterfelijkheid. Maar wat dan te denken van de grenssituaties als dood, schuld, eenzaamheid, waarin de mens telkens weer op zichzelf teruggeworpen wordt. Wanneer deze zaken aan de orde komen blijkt toch weer duidelijk dat in de zingeving daarvan tussen christenen en humanisten aanzienlijke en nauwelijks overbrugbare verschillen bestaan.

Of deze verschillen, die soms ongetwijfeld tegenstellingen zijn, het rechtvaardigen om van christelijke zijde over de humanisten als ongelovigen te spreken, is een andere kwestie. Er zijn vele redenen aan te voeren waarom men met de officiële Vaticaanse benaming "secretariaat voor de ongelovigen" minder gelukkig kan zijn. De formulering lijkt nogal negatief. In ieder geval negatiever dan met het oog op de huidige verhoudingen wenselijk schijnt.

#### IV. Zorg om de mens

Het Algemeen Handelsblad van 21 april had een vraaggesprek met de beide secretarissen van wat in de wandeling wordt aangeduid als "het gesprek met Rome".

"Dr. de Lange betreurde het dat de andere christelijke kerken niet aanwezig waren bij het gesprek. Volgens hem hadden vertegenwoordigers van de Wereldraad van Kerken niet mogen ontbreken. Hij weet dit aan de nog lang niet overwonnen bekrompenheid van Rome, waar men nog steeds in departementen denkt en nog niet toe is aan de overtuiging, dat afzonderlijke secretariaten, een voor de eenheid der christenen en een voor de niet-gelovigen een totaal gesprek niet hoeven uit te sluiten.

Met dr. van Dooren was hij het eens dat een gesprek met het atheïstisch communisme door humanisten en christenen (alle christenen) samen zou moeten worden gevoerd ook al zal zulk een gesprek een geheel nieuwe techniek vereisen vanwege de geheel andere richtingen, vanwaar de verschillende groepen vertrekken, en de historisch sterk uiteenlopende

achtergronden. In feite is er voor zo'n gesprek in eerste aanleg slechts één zeer algemeen raakpunt en wel de maximale ontplooiing van de toekomstige mens.

De algemene indruk door dit tweede gesprek achtergelaten is er niet een van "jongens, nu zijn wij er", hoogstens van "ze vallen me toch best mee en er is mee te praten". Dat is al heel veel gewonnen. Bij het volgende gesprek, waarmee geen van beiden lang wil wachten, zullen daardoor heel wat minder reserves en achterdochten een vloeiende dialoog verhinderen."

#### Weinig geestdrift

De Haagsche Post van 30 april heeft een gesprek gehad met de man, die in september a.s. mr. Jonkman zal opvolgen als voorzitter van de Eerste Kamer, met prof. dr. J. Mazure dus:

"Vlekken en kreuken op zijn blauwe ruitjeskostuum maken duidelijk, dat prof. dr. Janne Pieter ("Jan") Mazure geen man is van uiterlijk vertoon, ook al is hij gaandeweg verwereldst: Vroeger rookte ik niet, dronk ik geen sterke drank - ik was met mijn vrouw lid van de Jeugdbond voor Onthouding - en ik lustte ook geen koffie. Dat spul is zo naar, dat ik het nog steeds niet over mijn lippen kan krijgen. Toen ik na de 2de Wereldoorlog steeds meer representatieve verplichtingen kreeg, besloot ik één van de 2 op te geven: het niet roken of de abstinentie. Ik verkoos toen een glas wijn boven het schadelijke roken".

De professor woont tegenover de Haagse Houtrusthallen, hij is plaatselijk voorzitter van het Humanistisch Verbond en van de adviesraad van het Algemeen Haags Comité, waardoor hij gemakkelijk aan concertkaartjes komt, het liefst voor uitvoeringen van Beethoven- en Debussy-werken. Zeldzame andere aanleiding om uit te gaan is toneelbezoek: "Anouilh, Shakespeare of Shaw en dan een droevig stuk. Ik vind het leven al vrolijk genoeg.

Nog nooit heeft de professor een baan aangenomen met zo weinig geestdrift als nu: "In mijn eigen ogen ben ik bepaald niet geschikt voor het voorzitterschap van de 1ste Kamer. Ik ben geen politicus; mijn rol in de Kamer is al die 8 jaar beperkt gebleven tot een paar opmerkingen per jaar. Een paar weken geleden hebben we in het kader van de PvdA-fractie uitvoerig beraadslaagd over het voorzitterschap. Tijdens dat overleg heb ik een speech van 10 minuten gehouden tegen mijn kandidaatstelling. Toen men toch bleef aandringen, heb ik 2 weken bedenktijd gevraagd. Daarin heb ik de zaak in de eerste plaats uitvoerig doorgesproken met mijn vrouw, die erg opziet tegen al die morele verplichtingen en vormelijkheden".

#### Humanist van de oude stempel

Zo noemde De Groene Amsterdammer van 23 april Georges Duhamel, de Franse schrijver die onlangs overleden is.

"De krant meldt het overlijden van Georges Duhamel, de l'Académie française, op 81-jarige leeftijd. Het bericht geeft me een schok, doet me knippen met m'n ogen: hij leefde dus nog? In mijn geest had deze beminnelijke, vriendelijke, hoffelijke, charmante Fransman zichzelf en zijn tijd allang overleefd. Deze humanist van de oude stempel, in al zijn werken de mens en de menselijke waarden zoekend,

was er niet in geslaagd de moderne mens in zijn nieuwe ontwikkeling te volgen. In het laatste werk dat ik van hem gelezen, dat ik althans doorgebladerd heb, 'Problèmes de civilisation', deed hij zich kennen als de paternalistische reactionair, fulminerend tegen alle nieuwe verworvenheden, tegen alles wat het leven voor de grote massa leefbaar maakt."

#### Humanisten in leger overbezet

Het Friesch Dagblad van 4 mei meldt het volgende:

"De Humanistische geestelijke verzorging die 1 september 1964 met haar werk in de strijdkrachten begonnen is, heeft nu, na anderhalf jaar, ongeveer drieduizend deelnemers. Daarnaast bezoeken ook ongeveer drieduizend militairen het vormingscentrum van de humanistische geestelijke verzorging, het Coornherthuis te Driebergen, waar driedaagse bijeenkomsten voor militairen worden gehouden."

Van de laatste groep neemt ongeveer de helft ook aan de verzorging in de kazerne deel, zodat er in totaal ongeveer 4.500 militairen zijn, waarmee de humanistische raadslieden contact hebben, aldus het orgaan van het Humanistisch Verbond "Mens en Wereld".

Het getal veroorzaakt enige zorgen. De 3.000 militairen in de kazerne worden verzorgd door vier raadslieden. Dat betekent ongeveer 750 deelnemers per man. Deze zijn bovendien voor iedere raadsman verdeeld over twintig tot dertig kazernes, zodat er zeer veel gereisd moet worden. (Een legerpredikant of aalmoezenier heeft als regel ongeveer 500 deelnemers in één of twee kazernes). Door de overbezetting van de raadslieden dreigt dan ook de individuele verzorging in de klem te raken.

De minister heeft toegezegd, dat het aantal humanistische raadslieden nog dit jaar zal worden uitgebreid. "Mens en Wereld" vreest echter, dat deze toezegging niet voldoende is."

#### Uit het handboekje voor de Gereformeerde Garnizoenskerken

Vrij Nederland van 30 april nam dit stukje over uit Ego:

"In Ego, maandblad van de humanistische verzorging voor militairen schrijft de redactie over het "Handboekje voor de gereformeerde militair", van de Gereformeerde Garnizoenskerken:

"En dan komt het verrassende van het boekje! Het bevat een apart hoofdstukje over het Humanistisch Verbond! De schrijvende dominee deelt mede dat met toestemming van de minister van Defensie de eerste raadslieden van het Humanistisch Verbond hun intrede in onze strijdkrachten hebben gedaan. Hij voegt er aan toe: "Deze zullen, zoals het zich laat aanzien, in de toekomst door meerderen worden gevolgd."

Ik hoop dat de minister van Defensie zich dit voor gezegd houdt. De dominee is het er trouwens helemaal niet mee eens. "De humanistische raadslieden zijn er gekomen, niettegenstaande de protesten van onze kant." Ja, ze doen tegenwoordig maar op Defensie. Dat er zo'n drieduizend militairen zijn die aan de humanistische verzorging deelnemen, dat zal de dominee een zorg zijn.

Hij waarschuwt: "Laat u niet met deze raadslieden in, bezoek de samenkomsten die ze beleggen niet en bezoek ook in geen geval de conferenties, die er vanwege het Verbond worden gehouden." Ik hoop dat de vrees van deze christenen voor het contact met anderen geen graadmeter is van de kracht van het eigen geloof.

Dominee eindigt met het misbruiken van een bijbelvers (Matth. 12 : 30 Luc. 11 : 23) "Wie met Mij niet is, die is tegen Mij, en wie met Mij niet bijeenbrengt, die verstrooit" door een ander bijbelvers (Marc. 9 : 40, Luc. 9 : 50). "Want wie tegen ons niet is die is voor ons" niet te vermelden. Een kleine theologische vrijheid, zullen we maar denken. Alles bij alles genomen toch een erg aardig boekje, aanbevolen literatuur!"

#### Erasmus nummer één

Toen Piet Beishuizen, namens de Stichting prijs der kritiek aan enkele figuren uit radio- en televisie-wereld prijzen uitreikte, noemde hij de humanist Erik de Vries "Erasmus nummer één van de Nederlandse televisie."

Uit het juryrapport citeren wij, daarbij het Algemeen Handelsblad van 3 mei volgend;:

"De Vries is het type van de geëngageerde televisiemaker die zich niet tot de vormgeving of regieduur beperkt. Hij vat zijn taak op als een dienende: Dienend de mens voor de camera, dienend ook de mens thuis, die hij niet als kijkers zonder meer maar als deelnemers in een communicatieproces wil betrekken. In alles wat hij doet komt zijn zorg voor het goed overkomen van de "booschap" tot uiting.

#### Elburgs humanist kreeg geen hulp in de huishouding

Als kenschets voor het volgende bericht uit het Veluws Dagblad van 4 mei zou gezegd kunnen worden: hoe men blijkbaar als humanist soms voor vreemde situaties gesteld kan worden...

"Nog voordat hij door de Harderwijkse kantonrechter was veroordeeld kondigt de Elburgse timmerman H. van B. aan in hoger beroep te gaan. Zijn leerplichtige dochter had drie maanden lang de huishoudschool verzuimd, volgens verdachte op advies van de dokter, Van B.'s echtgenote was lange tijd ziek, en omdat hij humanist was, kon hij in Elburg bij de kerkelijke instanties geen hulp in de huishouding krijgen. Hij was hierover zozeer verbolgen, dat hij verklaarde zich niet langer voor de kantonrechter te verdedigen en in hoger beroep te zullen gaan. De officier eiste tegen hem 50 gulden of 10 dagen: de rechter vonniste conform deze eis. De huisarts heeft mij geadviseerd mijn dochter in huis te houden, hield van B. vol. De kantonrechter kon zich dat maar moeilijk voorstellen. Hij vond het jammer, dat het zo gegaan was, temeer, daar zijn dochter bekend stond als een goede leerlinge van de huishoudschool. "Mijn vrouw is zwakzinnig en ligt al maanden in het ziekenhuis. Het gaat om mijn gezin, daarvoor ben ik verantwoordelijk en daarom gaat het belang van mijn gezin boven dat van mijn dochter. Zo denkt ook de huisarts er over! In Elburg krijg ik geen huishoudelijke hulp, omdat ik daar bekend sta als humanist.

De kantonrechter vond deze stellingname niet geheel in de haak. Als de kerkelijke instanties dan hulp weigeren, moet men bij de burgerlijke instanties een poging wagen, vond hij. Ook vond hij dat de huisarts verkeerd had gehandeld; met een beetje goede wil, zou er echt wel een oplossing gevonden zijn.

De officier achtte het niet onmogelijk, dat de arts een dergelijk advies had gegeven, maar hij voegde er aan toe, dat deze arts zich dan ten onrechte beroept op zijn ambtsgeheim. Op zijn vraag of de verdachte een medische verklaring had, kreeg hij een ontkennend antwoord. Op dat moment staakte Van O. zijn verdediging, na herhaalde malen gezegd te hebben in hoger beroep te zullen gaan. De kantonrechter vond het alleen maar jammer, dat hij niet verder wilde meewerken."

#### Geen tegenstanders, maar bondgenoten

In de Volkskrant van 23 april wordt een uitvoerige bespreking gegeven van het laatste nummer van Rekenschap:

"Wie in kort bestek een helder begrip wil krijgen van de gestalte en de inhoud van het Nederlandse humanisme van vandaag, kan nauwelijks beter doen dan het nieuwe nummer van het blad "Rekenschap" lezen. Het is een bijzondere aflevering, uitgegeven naar aanleiding van het twintigjarig bestaan van het Humanistisch Verbond. De aflevering is vooral boeiend, omdat de redactie ook enkele vooraanstaande figuren van buiten de eigen kring aan het woord liet. Zo opent het nummer met een principieel, nauwkeurig gesteld artikel van de Leidse hoogleraar in de theologie prof.dr.H.Berkhof, waarin deze schrijft over hetgeen hij aanduidt als "de beperktheid van het humanisme". Prof.Berkhof meent dat het humanisme in zekere zin te pretentieus is, omdat het maar een deel van het menszijn omvat.

De katholieke medewerker, dr.J.M.M.de Valk, redactiesecretaris van "Te Elfter Ure", is royaler in zijn standpunt. Hij verklaart "waarom ik mij geen zorgen maak over de humanisten". Zijn antwoord verdient aandacht en is in grote lijnen ongetwijfeld juist."

Men geeft dan een kort citaat uit hetgeen dr.Valk schreef:

"Humanisten zijn voor het grootste deel - misschien wel allemaal - mensen die hun mens-zijn serieus nemen, die hun verantwoordelijkheid beseffen voor hun gezin, hun naaste omgeving en de maatschappij, waarin zij leven en die proberen een bijdrage te leveren tot een menswaardiger wereld. Zij mogen dit soms doen op een wijze die christenen niet de meest verstandige lijkt, en zij schieten natuurlijk net als iedereen tekort wanneer men hun daden afmeet aan hun eigen idealen, maar als het erop aankomt een serieus antwoord te geven op de vragen van onze tijd, doen zij zeker niet onder voor de christenen en kunnen deze laatsten nog heel wat van hen leren. Dit is, als ik mij niet vergis, de overtuiging van een toenemend aantal rooms-katholieken. Zij zijn dan ook geneigd de humanisten minder als tegenstanders en meer als bondgenoten te zien. Bondgenoten vooral in de strijd tegen de gemakzucht en de onverschilligheid, die zich in toenemende mate van onze welvarende samenleving dreigen meester te maken en die soms leiden tot een zelfgenoegzaamheid en nihilisme waarvan je bang kunt worden. Deze geestesgesteldheid, die overigens niet in een bepaalde groep gelokaliseerd mag worden doch die ons allemaal bedreigt, vindt

in het humanisme een tegenwicht dat ook de christenen dankbaar kunnen begroeten.

En besloten wordt met te zeggen dat

"de inhoud van de aflevering wordt verder grotendeels ingenomen door boeiende, bijzonder informatieve uiteenzettingen over verschillende stromingen binnen het humanisme, de vrijzinnige en de meer orthodoxe. Ook dáár dus."